

බදුලු ටැම් ලිපියෙන් හෙළිවන නාමාව සහ දේශපාලන පසුබිම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ආචාර්ය සුදන් සෙනරත්
පී.ඒ.එස්.එස්. කෞතුකාගාර

Abstract

Archaeological sources are important in determining the accuracy and impartiality of information. There are several types such as inscriptions, slab inscriptions, rock inscriptions and plaque inscriptions. Among them Badulu tam lipiya from the medieval period is significant as an archaeological source for the study of political and linguistic information. Inscriptions are a form of epigraphy. Although most of the information in early inscriptions was compiled under a uniform format, it is possible to identify inscriptions that broke away from this format during the medieval period. Badulu Tam Lipiya, which arises in connection with trade, can reveal the political landscape of that time. The research objective is to identify the political background revealed in the Badulu Tam Lipiya and to examine the impact it had on the society at that time. What is the political background revealed by the *Badulla Tam* inscription? The research problem is to identify how it affected the society and political development at that time. Under the qualitative research methodology, library observation was used to review books, academic articles, and research theses. The importance of this article is that, while it merely reveals facts, it also reveals the legal framework surrounding it and the

political structure at that time. It can be concluded that this essay is more helpful in further confirming the veracity of the information available in literary sources, as it shows that the nature of the ruler, democracy, the nature of the state, bureaucratic organization, and legal structure are capable of providing an example for today's society.

Keywords: *Badulu Tam Lipiya, Inscriptions, Law, Politics, Sources.*

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලාංකේය සිංහල සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ, තොරතුරු සම්පාදනය කිරීමෙහි ලා මුඛ්‍ය මූලාශ්‍රයකි. මෙම සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථවලට සාපේක්ෂව පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය වෙනත් ස්වරූපයක් ගන්නෙකි. පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රයක් වන සෙල්ලිපි මෙහි ලා ඉහළ වටිනාකමක් ගන්නා අංගයක් වශයෙන් සැලකිය හැකි ය. “සෙල්ලිපි නියම සාහිත්‍ය කෘතියක් වශයෙන් නො සැලකේ. එහෙත් සෙල්ලිපි පිරික්සීම සාහිත්‍ය හදාරන්නවුන්ට අතිශයින් ම වැදගත් වූත් බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වූත් දෙයකි” (අමරවංශ, 1968) යන්නෙන් සෙල්ලිපිවල වටිනාකම හඳුනාගත හැකි වේ. සෙල්ලිපිවල ගිරි ලිපි, ටැම් ලිපි, පුවරු ලිපි, යනාදී වශයෙන් ප්‍රභේද පවතින බව හඳුනාගත හැකි වේ. මෙම සෙල්ලිපි පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී විභාගාරාම කරවා පූජා කිරීම, ඒවායේ නඩත්තුව සඳහා කෙත්වතු වතුපිටි පූජා කිරීම, මුදල් ආදිය පිදීම වැනි කරුණු මුල්කාලීන සෙල්ලිපිවල අන්තර්ගතව පවතින බව අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. එසේ වුව ද ක්‍රිස්තු වර්ෂ දහවන සියවස එනම්, ප්‍රාකෘත යුගයෙන් ක්‍රමානුකූලව මධ්‍යයතන අවධියට පැමිණෙන කාල සීමාවෙහි මෙම ඒකීය ආකෘතියෙන් මිදුණු සෙල්ලිපි පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. මධ්‍යයතන යුගයේ රචනා වූ බදුලු ටැම් ලිපිය එම ඒකීය ස්වරූපයෙන් මිදුණෙකි. භාෂාවේ වෙනස්කම් ද හඳුනාගත හැකි ය. වෙළඳාම පිළිබඳ ව පැන නැගෙන ලිපියක් වුව එහි අන්තර්ගත කරුණු අනුසාරයෙන් එවකට පැවැති දේශපාලන පසුබිමේ ස්වරූපය කෙබඳු ද යන්න අවබෝධ කරගත හැකි වේ.

බදුලු ටැම් ලිපිය රචනා කරනු ලැබූ පුද්ගලයා පිළිබඳ ව විවිධාකාර මතවාද ඇත. එහිදී නන්දසේන මුදියන්සේගේ ශිලා ලේඛන සංග්‍රහය නම් කෘතියෙන් හෙළි වන්නේ “එකල රජ තැන්ව සිටි තුන්වෙනි උදය රජු 964 - 972” (මුදියන්සේ, 2016) යන්නෙන් බව අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. “ලිපියෙහි සඳහන් කරුණුවලට අනුව මෙය උදය නමැති කෙනෙකු විසින් පිහිටුවන ලද්දක් වන අතර ඔහු IV වන උදය රජු බව (ක්‍රි.ව. 946 -954) ඉතිහාසඥයන් විසින් නිගමනය කරනු ලැබ ඇත.” (මල්ලවආරච්චි, පඤ්ඤාසාර, 2009) යන්නෙන් සිංහල භාෂා විකාසනය හා ශිලා ලේඛන විමර්ශන යන ග්‍රන්ථයෙන් අනාවරණය කරනුයේ රජු පිළිබඳ ව වෙනත් විවරණයක් බව අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. එවකට වෙළඳපලේ ප්‍රධාන මුලදැනින් සේවකයන් පෙර විසූ රජතුමා විසින් කරන ලද ව්‍යවස්ථා ඉක්මවා නීති විරෝධී ලෙස දඩ මුදල් අය කළ බවට එවකට සිටි රජුට සිදු කරනු ලද්දා වූ පැමිණිල්ලක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මෙම ටැම් ලිපිය ලියවුණු බවට තොරතුරු අනාවරණය වේ. මෙම ටැම් ලිපිය ලියවුණු කාලය අනුරාධපුර යුගයේ අවසාන කාලයට අයත් බව සැලකේ. ක්‍රි.ව. දහවන සියවස මැද භාගයේ දී මෙම ලිපිය සම්පාදනය වන්නට ඇතැයි විද්වතුන්ගේ අදහස වේ. හෝපිටිගමුව ප්‍රදේශයේ ලියවුණු මෙම ලිපිය පිළිබඳ ව විමසා බැලීමේ දී ස්තම්භයෙහි සම්පූර්ණ උස අඩි නවයකුත් අඟල් හතක් පමණ වන බවත් අනාවරණය වේ. අක්ෂර සටහන් කිරීම සඳහා උසින් අඩි අටක් ද අඟල් පහක ප්‍රමාණයක් ද වෙන් කර තිබේ. ගල් කණුවේ සිව් පැත්තෙහි ම අකුරු ලියා ඇත. එක් පැත්තක ප්‍රමාණය අඟල් නවයක් පමණ වේ. අනෙක් පැති ද්විත්වය අඟල් දහය හමාරේ ප්‍රමාණයෙන් පළල බවට අනාවරණය කර ඇත.

බදුලු ටැම් ලිපියෙන් හෙළිවන දේශපාලන පසුබිම පිළිබඳ නිරීක්ෂණය කිරීම යන අරමුණ විමසා බැලීමේ දී සනාථ වන්නේ, එකල ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන ස්වරූපයක් පැවත ඇති බවත් එය සමාජ ක්‍රමයට මෙන් ම පාලන ක්‍රමයට ද යහපත් බලපෑමක් එල්ල කර ඇති බව ය. එය එකල දේශපාලන ක්‍රමයේ සංවර්ධනයට මහත් පිටිවහලක් වී ඇත. සංක්‍රමණ-ආක්‍රමණ පැවැති වකවානුවක වුව ද ස්වයංපෝෂිත ආර්ථික ක්‍රමයක් පවත්වාගෙන යෑමට මෙම දේශපාලන ව්‍යුහය ඉවහල් වී ඇති බව හඳුනාගත හැකි වේ. මෙම ටැම් ලිපිය අධ්‍යයනය කිරීමේ වැදගත්කම වන්නේ එහි පවතින ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී

නිරවුල් පාලන ස්වරූපය වර්තමාන රාජ්‍ය තන්ත්‍රයට වුව ආදර්ශයක් වන බැවිනි. එම නීති රීති ඒ ආකාරයෙන් ම වර්තමාන ක්‍රමයට යෝග්‍ය නොවුව ද එහි පවතින ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සහ නිරවුල් බව ආදර්ශයක් කොටගත හැකි බව අධ්‍යයනය කළ හැකි කරුණකි. නීතියේ විනිවිද බව සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බව, පාලකයාගේ යුක්තිගරුක බව, පාලකයා සහ පාලිතයා අතර පැවැති මනා සම්බන්ධය, පාලකයා තම තනතුර සම්බන්ධව දරන වගකීම සහ වගවීමේ ස්වරූපය, ධාර්මික පාලන ක්‍රමය, ජනමතය ප්‍රකාශ කළ හැකි වීම සහ පාලකයා එයට සවන් දීම සහ විසඳුම් ලබාදීම, ජනතා අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂිත කිරීම, රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ කාර්යය භාරය සහ එය ව්‍යුහගත කොට ඇති ආකාරය, බලයේ විනිවිද බව සහ එය බෙදා දැක්වීම, කාර්යක්ෂම පාලනය, දණ්ඩන ක්‍රමයේ පැවැති ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බව සහ මානුෂීය බව, පොදු ජනතාවගෙන් අනවශ්‍ය ලෙස බදු අය කිරීම අවහිර වන ලෙස ප්‍රතිපත්ති සකසා තිබෙන ආකාරය යනාදී රාජ්‍ය පාලන ප්‍රතිපත්ති සහ දේශපාලන රාමුව වර්තමාන සමාජයට උපයෝගී කර ගැනීමට සහ අවබෝධ කරලීමට මෙහි ලා අවස්ථාව උදා වේ.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ පුස්තකාල නිරීක්ෂණය සහ ශාස්ත්‍රීය ලිපි, සඟරා, පර්යේෂණ නිබන්ධන ද ආශ්‍රය කර ගන්නා ලදී. මෙම පර්යේෂණයට අවශ්‍ය තොරතුරු සම්පාදනය කර ගැනීම පිණිස මුඛ්‍ය මූලාශ්‍රය වශයෙන් **Epigraphia Zeylanica Vol. III** උපයෝගී කර ගැනිණි. මෙයට අමතර ව තොරතුරු සම්පාදනය කර ගැනීම උදෙසා මෙම පර්යේෂණය ආශ්‍රිත සෙසු ලිපි ලේඛන ද්විතියික මූලාශ්‍රය ලෙස උපයෝගී කරගනු ලැබුවා සේ ම සංසන්දනාත්මක අධ්‍යයනයෙහි ලා අනුරාධපුර යුගයේ තොරතුරු අන්තර්ගත ග්‍රන්ථ ද පරිහරණයට උපයෝගී කර ගන්නා ලදී.

සාහිත්‍ය විමර්ශනය

බදුලු ටැම් ලිපියෙන් බොහෝ විට පර්යේෂණාත්මක ව කරුණු හෙළිදරව් කර ඇත්තේ එහි පවතින වෙළඳ සංස්කෘතිය පිළිබඳ ව ය. එය ආශ්‍රිත ව හෙළිවන සමාජ, සංස්කෘතික, දේශපාලන, ආගමික,

ආර්ථික, තොරතුරු පිළිබඳ ව පර්යේෂණාත්මක කරුණු දැක්වීම් පවතින බව අධ්‍යයන කළ හැකි ය. මෙම ටැම් ලිපිය වෙළඳාම සම්බන්ධ ව ගොඩනැගුණු ටැම් ලිපියක් වුව එහි අන්තර්ගතව පවතින දේශපාලන ව්‍යුහමය පැතිකඩ අද්‍යයන දේශපාලන යාන්ත්‍රණයට කෙතරම් ඉවහල් වනවා ද යන්නට හෙළිදරව් වන පර්යේෂණ විරල ය. එය පිළිබඳ ව නාමමාත්‍රිකව හෝ දක්වා තිබුණ ද එකල සමාජය හා අද්‍යයන සමාජය අනුසාරයෙන් සංසන්දනාත්මක හා විමර්ශනාත්මකව කරුණු දැක්වීම් දැකගත නොහේ. ඒ අනුව යම් පර්යේෂණාත්මක රීක්තයක් ඉස්මතු වන බව අවධාරණය කළ හැකි ය. එහිදී සාහිත්‍ය විමර්ශනය හා පර්යේෂණ රීක්තය පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කිරීමේ දී බදුලු ටැම් ලිපිය පිළිබඳ අන්තර්ගත මුඛ්‍ය ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස, සෙනරත් පරණවිතානගේ **Epigraphia Zelanica** ග්‍රන්ථය උපයෝගී කරගන්නා ලදී. එසේ ම වැඩිදුර පෙළ අධ්‍යයනයට ද්විතියික මූලාශ්‍රය ලෙස, නන්දසේන මුදියන්සේගේ සිංහල ශිලා ලේඛන සංග්‍රහය, කොත්මලේ අමරවංශ හිමිගේ ලක්දිව සෙල්ලිපි, යන ග්‍රන්ථ උපයෝගී කරගනු ලැබූව ද ඒවායෙහි දේශපාලන ක්‍රමය පිළිබඳ වැඩිදුර නිරීක්ෂණයක් හෝ එහි අද්‍යයන සමාජ උපයෝගීත්වය පිළිබඳ ව අනාවරණය නොවිණි.

ඩේවිඩ් කරුණාරත්නගේ පුරාතන ලංකාවේ නීති ක්‍රමය යන ග්‍රන්ථයෙන් ද, වෙල්ගම්මැද්දේ ශ්‍රී විමලජෝති හිමිගේ අනුරපුර සෙල්ලිපිවලින් හෙළිවන සංඝ සමාජය, බද්දේගම විමලවංසගේ සෙල්ලිපි සමාජය, ඒ.වී. සුරවීරගේ අනුරාධපුර සංස්කෘතිය, අනුරාධපුර සමාජය යන ග්‍රන්ථ ආශ්‍රයෙන් බදුලු ටැම් ලිපියෙන් හෙළිවන එවකට සමාජ යාන්ත්‍රණයේ තොරතුරු අනාවරණය වුව ද දේශපාලන තත්ත්වය සහ එහි අද්‍යයන වැදගත්කම පිළිබඳ ව අනාවරණය නො වේ.

මෙම තත්ත්වය මෙම අධ්‍යයනය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් සහ ආකර්ෂණයක් යොමු වීමට හේතු විය. පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් එකල සමාජ ක්‍රමයේ බොහෝ තොරතුරු අනාවරණය කරන මෙම ටැම් ලිපිය රාජ්‍ය පාලකයා සහ නීතිය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, පාලනයේ විනිවිද බව යන වර්තමාන සමාජ ක්‍රමයේ අත්‍යවශ්‍ය ගැටලු රැසකට ආදර්ශයක් සපයන්නෙකි. එහි ලා එවැනි වටිනාකමක් ඇති මෙම ලිපියේ දේශපාලන පැතිකඩ පිළිබඳ ව සහ එයින් වර්තමාන

සමාජ දේශපාලන ක්‍රමයට ලබා ගත හැකි උපයෝගීත්වය පිළිබඳ ව පුළුල් විග්‍රහයක් ඉදිරිපත් නොවීම දුබලතාවක් සේ පෙනී යයි. එබැවින් පූර්ණ පර්යේෂණවල තත් උගණනා පිළිබඳ ව සාවධාන වෙමින් බදුලු ටැම් ලිපියෙන් හෙළිවන දේශපාලන ව්‍යුහයේ අදායතන සමාජ බලපෑම සහ වටිනාකම පිළිබඳ ව අධ්‍යයන අවශ්‍යතාව මතු වී තිබේ.

පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල හා සාකච්ඡාව

ලාංකේය සමාජය අතීතයේ පැවැතියේ කෙසේද යන්නෙන් තොරතුරු සෙවීමේ දී සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයවලට සාපේක්ෂ ව වටිනාකමක් පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රයවලට හිමි වන බව හඳුනාගත හැකි වේ. පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රයක් වන සෙල්ලිපි අංගයක් වශයෙන් සැලකෙන ටැම් ලිපි අතුරෙන් මතුවන බදුලු ටැම් ලිපිය වටිනා තොරතුරු රැසක් හෙළිදරව් කරනු ලබන්නක් බවට අනාවරණය වේ. බදුලු ටැම් ලිපිය එවකට පැවැති වෙළඳ සහ ආර්ථික සමාජය පිළිබඳ ව මුඛ්‍ය තොරතුරු අන්තර්ගත මූලාශ්‍රයක් බව ප්‍රත්‍යක්ෂ වන කරුණකි. එහිදී මධ්‍යතන අවධියේ සිදු වූ භාෂා පරිණාමය පිළිබඳ තොරතුරු ද අධ්‍යයනය කළ හැකි ය.

ඕනෑම දේශයක සමාජ, සංස්කෘතික, ආර්ථික යනාදී සෑම පැතිකඩක් ම තීරණය වනුයේ එම රටේ පවතින පාලන යාන්ත්‍රණයේ ස්වරූපය අනුව බැව් මෙතෙක් ඉතිහාසගත තොරතුරු ආශ්‍රයෙන් විවරණය වේ. බදුලු ටැම් ලිපියෙන් අනාවරණය වන වෙළෙඳ ක්‍රමය අනුසාරයෙන් එකල පැවැති දේශපාලනය ව්‍යුහය ද අනාවරණය කරගත හැකි වේ.

I. බදුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගත භාෂාව

අ. සිංහල භාෂාවේ යුග වර්ගීකරණය

සිංහල භාෂාවේ විකාසනය පිළිබඳ විද්වත් මතවාද ආශ්‍රයෙන් එය ප්‍රධාන යුග හතරකට බෙදා ඇති බව අධ්‍යයනය කළ හැකි ය. එහි දී බහු සම්භාවනාවට පාත්‍ර වන විල්හෙම් ගයිගර්ගේ යුග වර්ගීකරණය ආශ්‍රයෙන් මෙය හඳුනාගත හැකි වේ.

සිංහල ප්‍රාකෘත අවධිය: ක්‍රිස්තු වර්ෂයෙන් දෙවැනි ශත වර්ෂයේ පටන් ක්‍රිස්තු වර්ෂ තුන් වන හෝ හතර වන ශත වර්ෂය දක්වා පුරාතන සිංහල අවධිය: ක්‍රිස්තු වර්ෂ හතර වන ශත වර්ෂයේ පටන් ක්‍රිස්තු වර්ෂ අට වන ශත වර්ෂය දක්වා

මධ්‍යතන සිංහල අවධිය: ක්‍රිස්තු වර්ෂ අට වන ශත වර්ෂයේ පටන් ක්‍රිස්තු වර්ෂ දහතුන් වන ශත වර්ෂය දක්වා

නූතන සිංහල අවධිය: ක්‍රිස්තු වර්ෂ දහතුන් වන ශත වර්ෂයේ මැද භාගයේ සිට අද දක්වා

විල්හෙම් ගයිගර් එක්දහස් නවසිය තිස්හයේ දී රාජකීය ආසියාතික සඟරාවට 'සිංහලයේ වාග්විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ' මැයෙන් ලියූ ලිපියෙහි තත් යුග බෙදීම තවදුරටත් සංශෝධනය කර ඇත. ඒ අනුව මධ්‍යතන සිංහල අවධියෙන් පසුව ක්‍රිස්තු වර්ෂ දහතුන් වන ශත වර්ෂයේ මැද භාගයේ සිට ක්‍රිස්තු වර්ෂ දහහත් වන ශත වර්ෂ දක්වා තවත් අවධියක් ද, ක්‍රිස්තු වර්ෂ දහහත් වන ශත වර්ෂයේ පටන් අද්‍යතනය දක්වා නූතන අවධිය වශයෙන් ද බෙදා දක්වයි. දෙස් විදෙස් උගතුන්ගේ බෙදීම් ක්‍රමයට නතු වූ සිංහල භාෂාවේ පරිණාමය පිළිබඳ මහාචාර්ය විමල් ජී. බලගල්ලේ 'සිංහල භාෂාවේ සම්භවය හා පරිණාමය' නම් ග්‍රන්ථයෙහි දක්වයි. මෙම ග්‍රන්ථය ආශ්‍රය කර ගැනීමෙන් ද සිංහල භාෂාවේ යුග වර්ගීකරණය පිළිබඳ ප්‍රත්‍යක්ෂ අවබෝධයක් ලබා ගත හැකි වේ.

ආ. මධ්‍යතන යුගය සහ බදුලු ටැම් ලිපිය

ක්‍රිස්තු වර්ෂ අට වන ශත වර්ෂයේ පටන් ක්‍රිස්තු වර්ෂ දහතුන් වන ශත වර්ෂයේ මැද භාගය දක්වා කාල පරිච්ඡේදය මධ්‍යතන සිංහල යුගය වේ. ඒ අනුව අනුරාධපුර මැද භාගය, පොලොන්නරු යුගය, දඹදෙණි යුගයේ මුල් භාගය අයත් ය.

ප්‍රාකෘත හා පුරාතන අවධියේ පටන් ක්‍රමානුකූලව වැඩෙමින් පැමිණෙන සිංහල භාෂාව පූර්ණ සංවර්ධනයට ලක් වෙමින් පැවැති අවධියක් ලෙස මධ්‍යතන යුගය හඳුනාගත හැකි ය. එය සංක්‍රාන්තික අවධියක් ලෙස ද හඳුනාගත හැකි ය. ප්‍රාකෘත හා පුරාතන භාෂාවෙන් මිදී නූතන ගත් ව්‍යවහාරයට සමීප භාෂාවක් මෙකල සැකෙසෙමින්

පැවතීම හේතුවෙන් මෙම අවධිය සංක්‍රාන්තික අවධියක් ලෙස නම් කර ඇත. මෙහිදී මධ්‍යතන අවධියේ සිදු වූ භාෂා ලක්ෂණ කිහිපයක් අධ්‍යයනය කළ හැකි ය.

- ★ ‘ඇ’ අක්ෂරය පහළ වීම.
- ★ අභාවයේ පැවැති දීර්ඝ ස්වර අක්ෂර භාවිතයට පැමිණීම.
- ★ මහප්‍රාණ අක්ෂර භාවිතය.
- ★ භාෂාවේ ස්වරාන්ත සහ හලන්ත හේදයක් ජනිත වීම.
- ★ අර්ධ අනුනාසිකා (සඤ්ඤක) අක්ෂරවල ප්‍රභවය.
- ★ වර්ගාන්තයේ ඇති ‘අ’ ස්වරය ගිලිහී යාම.
- ★ එම නිසා භාෂාවේ හලන්ත ස්වරූපයක් ප්‍රකට වීම.
- ★ ඇතැම් තැනක අක්ෂර මධ්‍යගත ‘අ’ ස්වරය පවා ගිලිහී යාම.
- ★ සංස්කෘතයේ ප්‍රභාව ඉස්මතු වීම.
- ★ තත්භව සම්ප්‍රදායට වඩා තත්සම සම්ප්‍රදායට ලේඛකයන් නතු වීම.
- ★ වාක්කෝෂය පමණක් නොව රචනා ශෛලිය පවා වෙනස් වීම.
- ★ මාතෘ භාෂානුගත ව පාලි, සංස්කෘත ව්‍යාකරණ නීති රීති අනුගමනය කිරීමට ලේඛකයන් උත්සුක වීම.
- ★ අර්ථ රසයට පමණක් නොව ශබ්ද රසයට ද මුල් තැන දීම.

ක්‍රිස්තු වර්ෂ අට වන සහ නව වන සියවසේ මුල් භාගයේ ඇරඹෙන මධ්‍යතන සිංහල අවධියේ මූලික ස්වරූපය දහවන සියවස වන විට වඩාත් පරිණාමීය අන්දමින් පෝෂණය වී ඇති ආකාරය නිරීක්ෂණය කළ හැකි වේ. මෙම භාෂා ලක්ෂණ බඳුලු ටැම් ලිපියේ ද අඩු වැඩි වශයෙන් නිරූපණය වේ.

i. ‘ඇ’ අක්ෂරය පහළ වීම

‘ඇ’ ස්වරය ප්‍රාකෘත හා පුරාතන අවධියේ දක්නට නොවූවක් බව විද්වත් මතවාද ආශ්‍රයෙන් අධ්‍යයනය කළ හැකි ය. එසේ වුව මෙම අක්ෂරය ක්‍රිස්තු වර්ෂ අට වන සියවස හා සමගාමී ව ඉස්මතු වන ආකාරය බඳුලු ටැම් ලිපියෙන් පෙනී යයි.

- 1 siri- bərə kæt-ku-
- 2 -lə koʃ uka:vas-
- 3 rəd-pərəpuren bə-
- 4 -t lak-div-polo (paranavithana 1928-1933; 75,76)

යනුවෙන් ‘ඇ’ ස්වරය සුසංයෝග වී පවත්නා අන්දම කැක්කු (ක්+ඇ-කැ) යන්නෙන් ආරම්භයේ දී ම දැකගත හැකි ය.

- 8 [tu ma:] kusæ upædæ æpa:-mə-
- 9 -həja:- siri vidæ pilivelə
- 10 se rædæ pæminæ rædæ kə
- 11 -lə sirisangbo uda: mə-
- 12 -hə- radəhu tuma: sət læ -
(Paranavithana, 1928-1933)

මෙහිදී ‘ඇ’ ස්වරය බහුල ව උපයුක්ත කොට ගෙන ඇති ආකාරය නිරීක්ෂණය කළ හැකි වේ. එනම් රැදැනයැ, උපැදැ, විදැ, පැමිණැ යන්නෙන් ‘ඇ’ ස්වරයේ ස්වරූපය යෙදී ඇති ආකාරය යි. ‘ඇ’ ශබ්දය ලේඛනයෙහි සම්පව යොදා ගැනීමෙන් කිසියම් ශබ්ද රසයක් ද ඉස්මතු වී ඇති අන්දම නිරීක්ෂණය කළ හැකි වේ.

ii. අභාවයේ පැවැති දීර්ඝ ස්වර අක්ෂර භාවිතයට පැමිණීම

මධ්‍යතන අවධිය බිහි වන්නට පුර්වයෙන් පැවැති ප්‍රාකෘත හා පුරාතන අවධියේ දී දීර්ඝ ස්වර බහුල ව යොදා නොගත් බව අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. බදුලු ටැම් ලිපියේ දීර්ඝ ස්වර දැකගත හැකි ය.

- 8 [tu ma:] kusæ upædæ æpa:-mə-
- 9 -həja:- siri vidæ pillivelə
(Paranavithana, 1928-1933)

- 32 -tək misæ unnæ:jen (Paranavithana, 1928-1933)
- 14 pæ: viki bədijehi di:nə
(Paranavithana, 1928-1933)

ඇපා, හයා, අන්තැයෙන්, පෑ විකි, දීණ යනුවෙන් දීර්ඝ අක්ෂර ආශ්‍රයෙන් බඳුලු ටැම් ලිපිය ගොඩනැගී ඇති අන්දම දැකගත හැකි වේ. මෙම ලිපියෙහි දීර්ඝ අක්ෂර භාවිතයට ගනු ලැබුව ද ප්‍රාකෘත අවධියේ ඇතැම් ලක්ෂණ ද දක්නට ලැබේ.

- 37 lekam-gehi səm-də[ru]
(Paranavithana, 1928-1933)

එනම් ලේකම්ගෙයි යනුවෙන් දීර්ඝ ව යොදා ගත හැකි වුව ලෙකම්ගෙයි යනුවෙන් කෙටි අක්ෂර භාවිතයට ගෙන ඇති බව යි.

iii. මහප්‍රාණ අක්ෂර භාවිතය

මහප්‍රාණ අක්ෂර භාවිතයට පැමිණියේ ද මෙම අවධියේ දී ය. ප්‍රාකෘත හා පුරාතන අවධියේ දී මෙම අක්ෂර භාවිතයේ නොමැති වූ අතර අතරින් පතර දක්නට ලැබුණ ද එය එතරම් ප්‍රචලිත නො වේ.

- 25 kələ vævəstha: ikma: a-
(Paranavithana, 1928-1933)
- 42 -jə kələ səbba: je leka-
(Paranavithana, 1928-1933)
- 47 səbba: je hindəna: tək-
(Paranavithana, 1928-1933)

සභායෙ, ව්‍යවස්ථා, ග්‍රාමයන් යනාදී වශයෙන් මහප්‍රාණ අක්ෂර භාවිත කර ඇති ආකාරය දක්නට ලැබේ.

iv. අක්ෂර මධ්‍යගත ‘අ’ ස්වරය ගිලිහී යාම

මධ්‍යතන යුගයේ අක්ෂර පිලිබඳ ව විමසා බැලීමේ දී එහි ලේඛන භාෂාවේ ඇති වූ වෙනස්කම් වශයෙන් වචන

මැද පිහිටන 'අ' ස්වරය ගිලිහී යාම පිළිබඳ ව විමසිය හැකි ය. මෙම තත්ත්වය බදුලු ටැම් ලිපියේ ද දැකගත හැකි ය.

නිදසුන්: මඩප (මණ්ඩප), අබු (අම්බා)

v. වර්ගාන්තයේ ඇති 'අ' ස්වරය ගිලිහී යාමෙන් භාෂාවේ හලන්ත ස්වරූපයක් ප්‍රකට වීම

- 2 -la kot uka:vəs-
- 3 rad-pərəpuren bə-
- 4 † lək-div-polo (Paranavithana, 1928-1933)

යනුවෙන් 'අ' ස්වරය ගිලිහී යාමෙන් හල් අකුරු නිර්මාණය වී ඇති ආකාරය දක්නට ලැබේ. එසේ ම හලන්තය මෙන් ම ස්වරාන්තය පිහිටුවීම යන ලක්ෂණ ද්විත්වයම මෙහි දක්නට ලැබේ. එහෙත් සාපේක්ෂ වශයෙන් 'හල් අකුරුවල' ප්‍රචලිත වීමක් දක්නට ඇත.

රද → රද්
රද් + ~~අ~~
රද්

ලක්දිව → ලක්දිච්
ලක්දිච් + ~~අ~~
ලක්දිච්

බට → බච්
බච් + ~~අ~~
බච්

යනුවෙන් මෙම ලිපිය ස්වරාන්තයට සාපේක්ෂව හලන්තය කෙරෙහි නැඹුරුව ඇති බව හඳුනාගත හැකි ය. අනුස්වාරය, විසර්ගය, රකාරාංශය, රේපය සහ යංශය වැනි අක්ෂර ලක්ෂණ මෙම ලිපියේ පැහැදිලි ව දක්නට නො ලැබේ.

II. බදුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගත වන රාජ්‍ය පාලනයේ ස්වභාවය

අ. පාලකයාගේ ස්වභාවය හා ප්‍රජාකන්ත්‍රවාදය

බදුලු ටැම් ලිපිය කරන ලද්දේ කවරෙක් ද කවර රජතුමා ද යන්නට අද්‍යයනයේ වුව ද විවාදාත්මක මතවාද ගොඩනැගී පවතින බව විමර්ශනය කළ හැකි වේ. එහිදී එය කරන ලද්දේ III වන උදය රජු ද නැතහොත් IV වන උදය රජු ද යන්නට නිශ්චිත වූ නිගමනයක් නොමැති බැව් අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. "මේ ලිපියේ සඳහන් අනියම් සාධකයකින් ද අපගේ නිගමනය සනාථ වේ. දෙමළින්ගෙන් වරප්‍රසාද ලත් නායකයන් ගම තුළට වැද්ද ගැනීම තහනම් කරන ව්‍යවස්ථාවක් මෙහි ඇත. (B 14) 4 වන උදයගේ කාලයේ දී සොළී ආක්‍රමණ සිදු විය. සිංහලයන්ට දෙමළන් හා සම්බන්ධකම් ඇති කර ගැනීමට අවස්ථාව එහිදී ලැබෙන්නට ඇත. එතෙක් තුන් වන උදයගේ කාලයේ එවැන්නකට ඉඩක් නොතිබුණි" (අමරවංශ, 1969) යන්නෙන් රාජ්‍ය පාලකයාගේ ස්වභාවය පිළිබඳ ව මෙන් ම එම රාජ්‍ය පාලකයා කවරේ ද යන්නට මෙම උපුටනයෙන් විවරණය කරනු ලබන බදුලු ටැම් ලිපියේ එම පාඨය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කිරීමෙන් එවකට දේශපාලන තත්ත්වයේ ස්වරූපය පිළිබඳ ව මෙන් ම මෙම ටැම් ලිපියේ නිර්මාතෘ කවරෙක් ද යන්නට තොරතුරක් අනාවරණය කරගත හැකි වේ.

- 14 demelən(tə ratə na:)-
- 15 tən dəru əva:
- 16 no denu isa: mə... (Paranavithana, 1928-1933)

යනුවෙන් බදුලු ටැම් ලිපියේ සඳහන් වනුයේ දෙමළින්ගෙන් උදව්ගත් හෙවත් වරප්‍රසාද ලද නිලධාරීන්ට ගමට ඇතුළුවීමට ඉඩ ලබා නොදිය යුතු ය යන්නෙනි. එම සඳහනෙන් එවකට සිටි රාජ්‍ය පාලකයාගේ ස්වරූපය අනාවරණය කරන්නට සමත් වේ. අනුරාධපුර යුගයේ අවසාන භාගයේ ඇති වූ සොළී ආක්‍රමණ මත හටගත් ගැටුම් පදනම් කර ගනිමින් නැවත එවැනි තත්ත්වයන් ඇති වීම වළක්වාලීමට පෙර පැවැති නීතියක් යළි ස්ථාපනය කිරීම හෝ නව නීතියක් සම්පාදනය කිරීමට මෙහිදී කටයුතු කර තිබෙන බවට ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ. මෙම සනාථ කරලීම නිශ්චිත අදහසක් නොවූව ද මෙම නීතිය පිහිට

වූ කවර පාලකයෙක් වුව ද (III වන උදය රජු හෝ IV වන උදය රජු) සිංහල - දෙමළ (දම්ළ) ගැටුම අවම කිරීමට මෙන් ම ආක්‍රමණ හා සංක්‍රමණ වළක්වා ගැනීමට දැඩි සේ උත්සාහ ගනු ලැබූ බවට අනාවරණය වේ. අනුරාධපුර අවධියේ රාජ්‍ය පාලන ස්වභාවය පිළිබඳ ව මහාවංශය ආදී සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයන්ගෙන් දක්වන තොරතුරු යම් තාක් දුරකට ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නට ඉහත විවරණය ආශ්‍රයෙන් හැකියාව ලැබේ. රටක පවතින සතුරු ආක්‍රමණ හමුවේ ජනතාවගේ සුබ සිද්ධිය ඇති කරලන්නට උත්සාහ දැරූ දේශපාලන වාතාවරණයක් මෙකල පවතින්නට ඇතැයි නිගමනය කළ හැකි වේ.

බදුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගත දේශපාලන තොරතුරු ආශ්‍රයෙන් මෙම ලිපිය සම්පාදනය කරනු ලැබූ රාජ්‍ය පාලකයාගේ ස්වරූපය පිළිබඳ ව අනාවරණය කරන ඔහුගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදීත්වය හෙළිදරව් කරන්නා වූ තොරතුරුවල සත්‍ය අසත්‍යය අනාවරණය කරගත හැකි වේ.

- 30 tænin satalosæ (va-
- 31 -hanse) davəsæ kələ siri-
- 32 -tak misæ annæ:jen
- 33 kərənə dæjak nokərə-
- 34 -na: sætʃijət vævas[tʰa:]-
- 35 -vək lijəva: taba[nna:]-
- 36 -t vada:ʃen səbʰa:ʃe (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් වෙළඳ නගරය ලද්දා වූ ප්‍රධානීන්ගේ සේවකයන් අයුතු ලෙස බදු අය කරන බවට ජනතාවගේ පැමිණිලි කිරීම සම්බන්ධව ද මෙහිදී අනාවරණය වේ. එනම් මහියංගන විහාරය වැඳ පුදා ගැනීමට පැමිණෙන රජතුමාට ජනතාවගේ මෙම පෙත්සම ඉදිරිපත් කිරීමෙන් අනතුරුව මෙවැනි අකටයුතුකම් යළි සිදු විය නොහැකි බවට බදුලු ටැම් ලිපියේ නීතියක් ලෙස සඳහන් කිරීමෙන් ජනතාව සහ රජු අතර පැවැති මනා සබඳතාව පිළිබඳ ව අනාවරණය වේ. රජුගේ පෞද්ගලික නිදහස භුක්ති විඳින අතරතුර පවා ජනතාවගේ හිත සුව පිණිස කටයුතු කිරීමෙන් ජනතා හිතකාමී පාලකයකු බවට අනාවරණය වේ. නොබියව රජු වෙත පෙත්සමක් ඉදිරිපත් කරන්නට හැකි වීමෙන් ද රජු එයට ප්‍රතිචාර දැක් වූ ආකාරයෙන් ද එකල

පැවැති ප්‍රජාතන්ත්‍රික පාලන ස්වරූපය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. එය වර්තමාන සමාජයට ද ලබා ගත හැකි ආදර්ශයකි. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන සංකල්පය අතීතයේ සිට ම ජනතාව දැන සිටි බව මෙහිදී අනාවරණය වේ.

මහියංගණ වෙහෙරට පැමිණි අවස්ථාවේ දී යන්න මෙහි දී අනාවරණය වනවා සේ ම පොහොය දිනයේ දී වෙළෙඳාම් කරන්නන්ට බඳු පැනවීම වැනි ක්‍රියාදාමයන් ඔස්සේ ද මෙම රජතුමා බෞද්ධාගමික ප්‍රතිපත්තිවලට නැඹුරු වූ ධාර්මික රජ කෙනෙකුගේ ස්වරූපය ඉසිලූ බවට මෙහි දී අනාවරණය කර ගත හැකි වේ.

- 1 ganiti: ku-
- 2 - d,in [hi pirikapæ]
- 3 vædi tænae dæn-
- 4 –vu: tænin pere (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් ගම්වාසීන් උද්ඝෝෂණය කළ බව දැක්වේ. තමාගේ ගැටලුවක් විසඳා ගැනීමේ අරමුණෙන් රජු ඉදිරියේ උද්ඝෝෂණය කළ හැකි වීම යනු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ ව ප්‍රබල සාක්ෂ්‍යයක් වන බව නිගමනය කළ හැකි වේ. රජු ද එය මර්දනයකින් තොරව සාමකාමී ව සාධාරණ පිළිතුරක් ලබා දුන් බව ද මෙහිදී අනාවරණය වේ. මෙම ටැම් ලිපිය ස්ථාපනය කරනු ලැබූ (නීතිරීති අන්තර්ගත කොට සම්පාදනය කරනු ලැබූ) කවර තැනැත්තෙකු වුව ද එම පුද්ගලයා මනා රාජ්‍ය පාලන දක්ෂතාවක් අත්පත් කොටගෙන සිටි තැනැත්තෙක් බවට නිගමනය කළ හැකි වේ. එසේ ම සාරධර්මානුකූල දේශපාලන තන්ත්‍රයක් එකල පවතින්නට ඇතැයි නිගමනය කළ හැකි වේ. ජනතාව සහ පාලකයා අතර පැවැති අවියෝජනීය බන්ධනය, විනිවිද බව මෙන් ම ජනතාවගේ මූලික අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂිත කර තිබෙන්නා වූ ආකාරය පිළිබඳ ව ද මෙම උපුටා දැක්වීමෙන් අනාවරණය කරගත හැකි වේ. බදුලු ටැම් ලිපියේ සමස්තය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ දී මෙම රජුගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වූ පාලන ස්වරූපය සෑම අංශයකින් ම අනාවරණය කර ගැනීමට අවකාශය උදා වේ.

රාජ්‍යයක මූලික පැවැත්ම රඳා පවතින්නා වූ අයබදු ක්‍රමයෙහි ලා ද රජතුමා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මෙන් ම මානුෂීය නිදහස ද ආරක්ෂා කරමින් මානුෂීය පාලකයකුගේ ස්වභාවය සනාථ කළ බවට

- 16 daḍḍaṭṭa sava:mi ginu-
- 17 -t misæ ambu-daru-
- 18 -van vælækme no
- 19 ganna: isa: gōmā- (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් ලේඛනගත කරන ලද දඩයට ස්වාමියා අල්ලා ගනු මිස ඔහුගේ අඹුදරුවන් අල්ලා ගැනීම, ඔවුන්ට හිරිහැර කිරීම, දඬුවම් නියම කිරීම වැනි දෑ නොකළ යුතු ය යන්නට සඳහන් කිරීමෙන් අනාවරණය වේ. එහිදී ජනතාවට නිදහසේ ජීවත් වීමේ අයිතිය මෙන් ම අසිරු අවස්ථාවක දී වුව ද ජීවිතය සංකීර්ණත්වයට පත් නොවී ශක්තිමත් ව පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය කාරුණික රාජ්‍ය පරිසරය ද මෙම රජතුමා නිර්මාණය කර දී ඇති බවට ද අනාවරණය වේ. “ඕනෑම මෝඩයෙකුට ලංකාව වැනි රටක් පාලනය කළ හැකි බව, නොවේ නම් ලංකාවේ රජවරුන් එතරම් ශ්‍රේණිවත්ත නොවන බව ප්‍රකාශ කොට” (කරුණාරත්න, 1955) යන්නෙන් රොබට් නොක්ස් ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවා යැයි දක්වන අදහස අසත්‍ය බවට මෙම බදුලු ටැම් ලිපිය පරීක්ෂා කිරීමෙන් සනාථ වේ. සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය ආශ්‍රයෙන් ගෙනහැර දක්වන තොරතුරුවලට සාපේක්ෂ ව පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රයක් වන සෙල්ලිපි විනිවිද සටහන් කිරීම්වලින් යුක්ත බැවින් මෙම බදුලු ටැම් ලිපියෙන් අනාවරණය වන දේශපාලන ස්වරූපය සත්‍යයක් බවට නිගමනය කළ හැකි වේ.

ආ. රාජ්‍යයත්වයේ ස්වභාවය

රාජ්‍ය පරිපාලන ව්‍යුහය නිසි ආකාරයෙන් සකස්වීමෙහි ලා ඵම රාජ්‍යයත්වයේ ස්වරූපය ගොඩනැඟී පැවතිය යුතු ආකාරය පිළිබඳ ව ද බදුලු ටැම් ලිපිය ආශ්‍රයෙන් ව්‍යංග්‍යාර්ථයෙන් අනාවරණය කර ගැනීමට හැකි වේ. මෙය පුරාතන, මධ්‍යතන, නූතන, නව යනාදී යුගානුරූපී ව නෛකවිධ වෙනස්කම්වලට ලක් වෙමින් කළ අංගයක් බවට හඳුනාගත හැකි වේ.

පුරාතන අවධියට අයත් වන්නා වූ අනුරාධපුර යුගයේ දී රාජ්‍යත්වය පිළිබඳ සංකල්පය පරිපාලන ව්‍යුහයෙහි ලා සකස් වී තිබුණේ කෙසේද යන්නට බදුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගතය දෙස සුපරීක්ෂාකාරී ව අධ්‍යයනය කිරීමෙන් අනාවරණය කරගත හැකි වේ.

එහිදී රාජ්‍ය පාලන තනතුරට යම් පුද්ගලයෙක් පත්වීමෙහි ලා කවර ගුණාංග සමන්විත විය යුතු ද යන්නට අදහසක් එකල විසූ ජනතාවට පැවැති බව ද, එය අවබෝධ කරලීමට, දැනුවත් කරලීමට උත්සාහ දරා ඇති බව ද අනාවරණය වේ. “සෙල්ලිපිවලින් හෝ මහජනයාට අවබෝධ කරවීමෙන් රාජ්‍ය ලැබීමේ සුදුසුකම් ලැබූහ” (ධම්මානන්ද, 1965) යන්නෙන් ව්‍යවස්ථානුකූල ව මෙන් ම සෙල්ලිපි ආශ්‍රයෙන් ද යම් අවබෝධයක් ළඟා කරවීමට උත්සාහ දරා ඇති බව අනාවරණය වේ.

- 1- siri- bərə kæt-ku-
- 2 -lā kot ukā:vās-
- 3 rad-pərəpuren bə-
- 4 -t lak-div-polo (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් සම්පන්නියෙන් ආදාය වූ ක්ෂත්‍රීය කුලයට කොතක් බඳු වූ ඔක්කාස් පරම්පරාවෙන් මෙම රජු පැමිණි බවට අනාවරණය වේ. මෙම අනාවරණය හමුවේ එවකට ලංකාවේ රාජ්‍යයන්වයේ ස්වභාවය මෙන් ම රාජ පරම්පරාවේ ‘කුල’ ක්‍රමය පිළිබඳව ද කරුණු ගවේෂණය කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව උදා වේ. මුල් කාල වකවානුවේ දී රජු හැඳින්වීමට ‘රජ, මහරජ, මපුරුම’ යනුවෙන් දැක් වූ උප පද වෙනුවට විරුද නාම යොදා ගත් බව මෙහිදී අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. “මහරද, මහරජකුමා, මහරදුන්, වහන්සේ, හිමි, වත්හිමි, වත්හිමියන් වහන්සේ යනාදී ගෞරව පද රජුන් සඳහා සෙල්ලිපිවල යෙදේ” (සුරවීර, 1962) යන්නෙන් සිදු කරනු ලබන අනාවරණය මෙම බඳුලු උරුම ලිපියේ ද දක්නට ලැබෙනුයේ ‘රද් පරපුරෙන්’ යනුවෙන් හඳුන්වා තිබීමෙනි. අනුරාධපුර යුගයේ මුල් කාලීන ව මෙම තත්ත්වය දක්නට නො ලැබුණ ද අවසාන භාගයේ දී යොදන ලද මෙම විරුද නාමාවලිය ආශ්‍රයෙන් සනාථ වනුයේ ඔවුන්ගේ අන්වය, පරපුර කෙරෙහි විශේෂ සැලකිල්ලක් දැක් වූ බව ය. එහිදී ‘ඔකාවස් රද් පරපුරෙන් බට’ යන විරුද නාමය තනිව හා ඇතැම් විට ‘සිරිබර කැත්කුල කොත්’ යන්න සමඟ යෙදේ. මෙම නාමකරණ තත්ත්වය දහවන සහ නවවන ශතවර්ෂවලට ආවේණික වූ ලක්ෂණයක් වශයෙන් මෙහිදී අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ.

රාජ්‍යයන්වයට පත් වීම සඳහා එනම් රාජ්‍ය උරුමය ලබා ගැනීම සඳහා උසස් කුලයකට අයත් විය යුතු ය යන රාජ්‍ය නීතිය

මෙහිදී අනාවරණය කරගත හැකි වේ. පසුකාලීන රජවරුන්ගේ රාජ්‍ය, ක්‍රමයෙන් පිරිහී යාම, සමෘද්ධියෙන් පිරිහී යාම, පර සතුරු උවදුරු වැඩිවීම වැනි තත්ත්වයක දී අනුරාධපුර රාජ්‍යයේ අවසන් අවධියේ සිටි රජවරු ශිලා ලේඛනයට අතිශයෝක්තියෙන් කළ විරුදාවලී නාම ආශ්‍රයෙන් තම දුර්වලතා වසා ගත් බව ද සඳහන් වේ. මෙලෙස රාජ්‍යත්වය උදෙසා කුල නාම අතිශයෝක්තියෙන් භාවිත කිරීම ස්වකීය රාජ්‍යත්වය ආරක්ෂා කර ගැනීමේ උපක්‍රමයක් වශයෙන් එකල පැවතුණක් බවට තොරතුරු අනාවරණය වේ.

රාජ්‍ය පාලන ක්‍රමයේ දී රාජ්‍ය උරුමය ලබා ගැනීම සම්බන්ධ ව එකල අනිවාර්යයෙන් ම පැවතිය යුතු යැයි සැලකූ අංගයක් වන 'රජ පරපුරෙන් පැවත ඒම' යන යන සංකල්පය ද බදුලු ටැම් ලිපියෙන් අනාවරණය වේ. සිංහල රාජ වංශයේ රාජ්‍යත්වය ලබා ගැනීම සම්බන්ධ ව හා බැඳුණු වාරිකු වාරිකු සම්ප්‍රදායක් පැවති බව අනුරාධපුර දේශපාලන සමාජය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී සනාථ වන්නෙකි. "රජකම පියාගෙන් පුතාට හෝ සොහොයුරාගෙන් සොහොයුරාට උරුම වීම සාමාන්‍ය සිරිත වුවත් රාජ්‍ය ලැබීමේ දී තවත් කරුණු බලපෑ බව පෙනේ" (සුරවීර, 1962) යන්නෙන් සඳහන් කිරීමෙන් ලාංකේය දේශපාලන ව්‍යුහයේ 'රාජ්‍යත්වය' පිළිබඳ ව සංකල්පය ක්‍රමානුකූල හැඩගැස්මකින් සමන්විත වූවක් බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගත හැකි වේ.

- 5 jon pəɾəpuren hi –
 - 6 -mi vu: e me kulen ba
 - 7 -t̪ samidi gonbiso
 - 8 [tu ma:] kusə upædæ æpa:-ma-
- (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් පරම්පරාවෙන් හිමි වූ, එම කුලයෙන් පැමිණියා වූ, සමුද නම් උතුම් බිසෝ රාජ්‍යයේ කුසෙන් ඉපද වූ යන්නට බදුලු ටැම් ලිපියේ අවධාරණය කරන්නට උත්සාහ ගෙන ඇත්තේ එකල රාජ්‍යයත්වය සම්බන්ධ ව පැවති නීතියට තමා අනුකූල බව පෙන්වා දීමට බැව් අනාවරණය කරගත හැකි වේ. උසස් පරපුරකට අයත් වීම, උසස් කුලයකට අයත් වීම, කුමරාගේ මව උසස් කුලයට අයත් වීම එනම්, "රජකම සඳහා ඉදිරිපත් වන කුමරා රජ පෙළපතකට අයත්

බිසවකගේ පුතෙකු වීම ද සැලකිය යුතු කරුණක් විය” (සුරවීර, 1962) යන්නෙන් එකල ලාංකේය සමාජයේ රාජ්‍ය පාලන ව්‍යවස්ථාව උසස් ලෙස පිළිගැනීමට ලක් වූවක් බව අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ.

- 8 [tu ma:] kusæ upædæ æpa: ma-
- 9 -haja:- siri vidæ pilivelæ (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් අනාවරණය වීමෙන් “ආදිපාද, මහාදිපාද, තත්ත්වයන් ලබා රාජ්‍යත්වයට පත්වීම සිරිතය” (ධම්මානන්ද, 1965) යනුවෙන් රාජ්‍යත්වයට පත්වීමේ පිළිවෙළ දක්වන සමාජ සම්මතය බදුලු ටැම් ලිපියෙන් අනාවරණය කරගත හැකි වේ. ආදිපාද නම් මේ උපාධීන් අවසන් වනුයේ අභිෂේක උත්සවයෙන් පසුව ය. මෙම තොරතුරු එවකට අනුරාධපුර යුගයේ දේශපාලන සමාජයේ ස්වරූපය පිළිබඳ ව කරුණු අනාවරණය කරන්නට සමත් වේ. සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථවල දැක්වෙන ආදිපාදි, මහාදිපාද යන තනතුරු පිළිබඳ ව කරුණු සත්‍යයක් බවට පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රයක් වන මෙම බදුලු ටැම් ලිපියෙන් අවධාරණය කරගත හැකි වේ. මෙම රජතුමා මෙම තනතුරු ද්විත්වය ම සම්පූර්ණ කළ බව ප්‍රත්‍යක්ෂ වීමෙන් රාජ්‍ය පාලනය ලබා ගැනීමට පූර්ණ අයිතියක් හිමිකර ගන්නා බව ගවේෂණය කළ හැකි වේ. එය අද්‍යයන සමාජ ක්‍රමයේ පවතින ඡන්ද ක්‍රමය, එහි නිරවද්‍යභාවය, එහි පැවැතිය යුතු සාධාරණත්වය පිළිබඳ රාජ්‍ය පාලන ක්‍රමයට ආදර්ශ සපය යි.

බදුලු ටැම් ලිපියෙන්, අනුරාධපුර අවධියේ පැවැති රාජ්‍යයත්වයේ ස්වභාවය පිළිබඳ ව අනාවරණය කර ගැනීමේ දී රාජ්‍යත්වය සඳහා අනිවාර්ය අංගයක් වශයෙන් සලකනු ලබන ‘අභිෂේක මංගල්‍යය’ පිළිබඳ තොරතුරු අනාවරණය වේ.

- 12 -ha- radæhu tuma: sat læ-
- 13 -ngu devænæ havurudu-
- 14 -jehi nikinni sa[nd] (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් මෙම රජතුමා මෙම අභිෂේකය ලබා දෙවන අවුරුද්දෙහි යන අදහස ගම්‍යමාන වේ. මෙහිදී අභිෂේකය පිළිබඳ ව එන සංකල්පය රාජ්‍යත්වය හා සමගාමී ව බැඳී පවතින බවට අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. එකල අනුරාධපුර යුගයේ රාජ්‍යයත්වය සම්බන්ධ ව අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වශයෙන් මෙම සංකල්පය ක්‍රියාත්මක වූ බව බදුලු ටැම් ලිපියෙන් ද අනාවරණය වීමෙන් (එනම් මෙම

රජු අභිෂේක වූ කෙනෙක් බව සටහන් කොට තිබීමෙන්) හඳුනාගත හැකි වේ. රාජ්‍යත්වයට පත්වීමෙහි ලා උසස් කුලයකින් පැවතිය යුතු වීම, රාජ්‍ය උරුමය හිමිවීම සම්බන්ධ ව කුමානුකූල විග්‍රහයක් පැවතීම, ඇපා, මාපා තනතුරු දරා සිටිය යුතු වීම, රජුගේ මව උසස් කුලයකින් පැවත ආ යුතු බව, අභිෂේකය ලබා සිටිය යුතු වීම යනාදී වශයෙන් රාජ්‍යත්වය හා බැඳුණු සංකල්ප රාශියක් බදුලු ටැම් ලිපියෙන් අනාවරණය වීමෙන් අනුරාධපුර යුගයේ දේශපාලන තත්ත්වය කිසියම් සමාද්ධිමත් හා ස්ථාවර ස්වභාවයකින් යුක්ත වූ බවට කරුණු අනාවරණය කර ගැනීමේ හැකියාව ලැබේ. බදුලු ටැම් ලිපිය රාජ්‍යයත්වයේ තොරතුරු අනාවරණය කර ගැනීමෙහි ලා ප්‍රබල දේශපාලන සාධක සහිත මූලාශ්‍රයක් බව මෙම කරුණු ආශ්‍රයෙන් ග්‍රහණය කර ගැනීමට හැකියාව ලැබේ.

ඇ. නිලධාරී සංවිධානය

බදුලු ටැම් ලිපිය පිළිබඳ වූ අධ්‍යයනය කිරීමෙහි ලා එය වෙළඳ නීතිය පිළිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කර තිබීමෙන් ද එයින් රාජ්‍ය පාලනයේ ස්වභාවය ද දැක්වෙන නීතිය අනාවරණය වන බැවින් ද ඒවා ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ නිලධාරී නාම පිළිබඳව ද අනාවරණය වේ. පුරාණ ලංකාවේ සිට රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ නාමය හා කාර්යය යුගයෙන් යුගයට වෙනස් වෙමින් විකාසනය වූවකි. මෙහිදී අනුරාධපුර යුගයේ අවසාන භාගයේ දී රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ නාමය සහ කාර්යය කවර ආකාරයකින් පැවතියේ ද යන්නට බදුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගත තොරතුරු ආශ්‍රයෙන් අනාවරණය වේ.

අනුරාධපුර යුගයේ අවසාන භාගයේ දී රචනා වන මෙම බදුලු ටැම් ලිපියෙන් එවකට රාජ්‍ය තන්ත්‍රයෙහි නිලධාරී ව්‍යුහය සකස් වී තිබුණේ කෙසේද යන්නට කිසියම් අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට මෙහිදී හැකියාව ලැබේ. එවකට දේශපාලන සමාජයේ අවශ්‍යතා කෙබඳු ද එය සාර්ථකව ඉටු කිරීමෙහි ලා පහසුවෙන් සහ කාර්යක්ෂම ව ඉටු කර ගැනීමට මෙන් ම ජනතාව කරා පහසුවෙන් ළඟා වීමට ද, තොරතුරු පහසුවෙන් සන්නිවේදනය කරලීමට ද මෙම නිලධාරී සංවිධානය හමුවේ හැකියාව උදා වී තිබෙන්නා වූ බවට අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. ජනතාව හුදකලා නොවී රාජ්‍ය පාලකයා හා අඛණ්ඩ සමීප

සම්බන්ධතාවක් ගොඩනගන්නට මෙහිදී හැකියාව උදා වී තිබෙන බැව් අධීක්ෂණය කළ හැකි වේ. රාජ්‍ය පාලනයේ නිරවුල් විනිවිද බවක් දක්නට ලැබෙන බව ද ගවේෂණය කළ හැකි වේ. වර්තමාන ලාංකේය සමාජයේ වුව ද දේශපාලන තත්ත්වයෙහි ලා ක්‍රමානුකූල ව සීමිත නිලධාරී පිරිසක් යොදා ගනිමින් විනිවිද සහ නිරවුල්, කාර්යක්ෂම පාලනයක් මෙම ක්‍රමය අනුගමනය කිරීමෙන් යම්තාක් දුරකට හෝ ඇති කර ගත හැකි බව නිගමනය කළ හැකි වේ.

නිලධාරියාගේ නම	මහුගේ කාර්යය කොටස	විශේෂතා/ලක්ෂණ
මහරදේ	පාලනය සම්බන්ධ මූලිකත්වය දරයි. අධිකරණයේ ප්‍රධානියා වශයෙන් කටයුතු කිරීම යි.	අනුරාධපුර යුගයේ විසූ රජවරු පමණක් මෙම 'මහරදේ' නාමය භාවිත කළ බවට කරුණු අනාවරණය වීම.
සෙනවි	යුද සේනාවේ සේනාධිපතිය. රටේ අභ්‍යන්තර සහ බාහිර රැකවරණය සපයන්නාය.	"ඉංග්‍රීසීන් ලංකාවට අරක් ගත් තැන් දක්වා දක්නට ලැබෙන පදවි දෙකක් නම් ඇමති සහ සෙනෙවි යනුයි. මෙයින් පළමුවැන්නා රාජ්‍ය පාලනයන් දෙවැන්නා යුධ කටයුතුන් භාරව සිටි බව පෙනේ" (කරුණාරත්න, 1955).
රදොලන්		රදොල නැමැති ආයතන තන්ත්‍රයක් පැවැති බව ද පෙනේ. "එහෙත් ඒ තුන රජු-මාපා-බිසෝ යන රජ පවුලේ ප්‍රධානීන්ගේ ප්‍රයෝජනය හා ආරක්ෂාව සඳහා පිහිටුවන කාර්යය මණ්ඩලය සේ සලකයි. මොවුන්ට වියදම සඳහා වෙන වෙන ම කෙත්වතු ගම්නියම් - ගස්වැල් ආදිය ප්‍රදානය කර තිබුණේය. පෞද්ගලික ආරක්ෂකයෝ ද නිලධාරියෝ ද සිටියහ. භාණ්ඩාගාරයට ද රදොල යන්න යෙදී ඇතැයි මුලදී කියා ඇත" (අමරවංශ, 1969).

<p>දඩනායක</p>	<p>"21 -ja davasæ pædq-i-lad da:- 22 dæna:køyæn gætta-" (Paranavithana, 1928-1933).</p> <p>"සෙල්ලිපි බසෙහි 'දඩ' යන්නෙන් බොහෝ විට සඳහන් වන්නේ දඬුවමට ගැසූ දඩ නොව අයබදුයි" (අමරවංශ, 1969).</p> <p>පවත්නා ලද නීති රීතිවලට යටත් ව බදු අය කිරීමේ කාර්යය සිදු කරනු ලබයි.</p>	<p>සෙල්ලිපි බසෙහි 'දඩ' යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ 'අයබදු' වේ.</p> <p>'නායක' යනුවෙන් අයබදු අය කරන නිලධාරියා යනුවෙන් අර්ථ විග්‍රහ කරගත හැකි වේ.</p> <p>'පදිලද් දඩනායක මෙලාටිසි' යනුවෙන් අනාවරණය වනුයේ ඒ ඒ අංශවලට අයබදු අය කරන නිලධාරීන් පත් කර සිටි බව යි.</p>
<p>ගම්ලත්නායක</p>	<p>ගමක පාලන කටයුතු සොයා බැලීම සඳහා නියමිත ප්‍රධාන නිලධාරීන් මේ නමින් හැඳින් වූ බවට හඳුනාගත හැකි වේ.</p>	
<p>සම්දරුවන්</p>	<p>උසස් පෙළේ නිලධාරීන්ට යෙදුණු නාමයක් බව හඳුනාගත හැකි වේ.</p> <p>දෝතොල් සම්දරුවන් ලෙකම්ගෙයි සම්දරුවන් වැනි යෙදුම්වලින් එය පිළිබඳ ව සනාථ වේ.</p>	<p>රදොලන් නීති විරෝධී ව ක්‍රියා කරන විට පැමිණිලි කළ යුත්තේ ලෙකම් ගෙයි සම්දරුවන් බව අනාවරණය වේ.</p>
<p>කැගත්කරුන් උල්වාඩු</p>	<p>ගණන් පරීක්ෂා කර බලන නිලධාරීන් අපරාධ පිළිබඳ ව සොයා බලන නිලධාරියා</p> <p>"42 ulva:q̄u kanækka 43 -run ḡUmæt̄ a:ku- 44 -la no k̄er̄ænu isa:" (Paranavithana, 1928-1933).</p>	

<p>පිරිවහන්නා</p>	<p>ගමේ ආරක්ෂාව, නඩු හබ, නීතිය පවත්වා ගැනීමේ දී පාලන කටයුතු පිළිබඳ වගකිව යුතු නිලධාරීන් "36 (rad- dadə) a[ə-dena: pirivaha- 37 nna: hindva: illənu i-" (Paranavithana, 1928-1933).</p>	
<p>වරද දඩ අවදේනා</p>	<p>මෙම නිලධාරී නාමය බඳුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගතව පවත්නා බව අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ. "36 (rad- dadə) a[ə-dena: pirivaha-" (Paranavithana, 1928-1933). කුඩා පාලන ඒකකය වන ගම් ප්‍රදේශවල නඩු ඇසීමට, අකටයුතුකම් තත්ත්වයන් විමසීමට පත් කර තිබූ කණ්ඩායමක් වශයෙන් හඳුනාගත හැකි වේ.</p>	<p>මෙය අට දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වූ නිලධාරී මණ්ඩලයක් වුව ද ගම් සභා ක්‍රමය නොවන බව අනාවරණය වේ. අනුරාධපුර යුගයේ දී ගම් සභා ක්‍රමය නොපැවැති බව විද්වත් මතවාද ඇසුරින් අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ.</p>
<p>මෙකාප්පර්</p>	<p>"මෙහි ප්‍රසිද්ධාර්ථය අංගාරක්ෂක ඇමති යන්න ය. එහෙත් රාජ සභාවේ 'සම්දරුවන්' යටතේ විසූ අත්තාණි පරිහාර දීමනාවල දී පෙනී සිටින වෙනත් බලතල ද ඇති නිලධාරී පිරිසක් සේ සැලකිය හැකි ය" (අමරවංශ, 1969).</p>	<p>මෙයිකාප්පර් යනු නිල නාමයක් වශයෙන් සලකනු ලැබූ ද ඔවුන් හටයන් හෝ ආරක්ෂක නිලධාරීන් එමණක් නොවන්නට ඇතැයි මතවාද පවතිනු අධ්‍යයනය කළ හැකි වේ.</p>

අූ. නීතිමය පැතිකඩ

බදුලු වැම් ලිපියෙන් එවකට සමාජ ක්‍රමයේ ක්‍රියාත්මක වූ නීතිමය විධිවිධාන සහ දඬුවම් ලබා දුන් ආකාරය පිළිබඳව ද තොරතුරු අනාවරණය වේ. එය එකල දේශපාලන තත්ත්වය හැඩ ගැසී තිබූ ආකාරය පිළිබඳ ව තොරතුරු අනාවරණය කරන්නට සමත් වේ. අනුරාධපුර යුගයේ අවසාන භාගයේ දී දේශපාලන තත්ත්වයෙහි ක්‍රියාත්මක වූ පූර්ණ නීති රීති පිළිබඳ ව අනාවරණය නොවූව ද කිසියම් වැදගත් තොරතුරු සමූහයක් මෙහි දී අනාවරණය කර ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව උදා වේ.

- 25 kələ vævəstʰɑ: ikmɑ: ɑ-
- 26 -nnæyen dadʒə gat-ha
- 27 no sirit pəndʒuru gɑ-
- 28 -thə gəmin piʒjeji
- 29 -si vædi tænae dænvu:- (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් ගම්වාසීන් වෝදනා කරනු ලබන්නේ පෙර පැවැති ව්‍යවස්ථා ඉක්මවා යමින්, සම්මතයට පටහැනි ලෙස දඩ හෙවත් බදු අය කිරීම පිළිබඳ වේ. මෙම අවස්ථාවේ දී එම නිලධාරීන්ට ලබා දුන් දඬුවම කුමක්ද යන්නට මෙහිදී අනාවරණය නොවූව ද එකල ජනතාව 'රාජ්‍ය නීතිය' පිළිබඳ ව සහ එයින් නියෝග කළ සහ නියෝග නොකළ දෑ පිළිබඳ ව ද මනා අවබෝධයකින් යුක්ත වේ.

- 26 karənu isa: poho-
- 27 daa: sal kɑ:lɑ:kuge-
- 28 -n væpudajət te-
- 29 -l pəddək ganna:
- 30 isa: mijugun-mə- (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් පොහොය දිනයේ දී වෙළඳාම් කරනු ලැබුවත්ගෙන් පහත් පූජාවට තෙල් නැලියක් නැතහොත් පතක් ගැනීම ද යන්නෙන් මෙහි දී අනාවරණය වනුයේ එකල පැවැති අධිකරණයේ ස්වභාවය බව සනාථ වේ. පොහොය දිනයේ දී මෙම වෙළඳාම් කිරීම තහනම් කටයුත්තක් බවට පත් කර තිබීමෙන් සනාථ වනුයේ එහි දේශපාලන පසුබිම එනම් රාජ්‍ය තත්ත්වය, බෞද්ධාගම වෙත සුවිශේෂ අවධානයක් යොමු කර තිබූ බව යි. බුදු දහම ලාංකේය සමාජයේ ප්‍රධානතම ආගම බවට පත් වී තිබූ බවත් එය ආරක්ෂා කිරීම අනිවාර්ය

අංගයක් වශයෙන් පවතින්නට ඇති බවත් මෙම ටැම් ලිපියෙහි අන්තර්ගත නීතිමය පැතිකඩ ආශ්‍රයෙන් අනාවරණය කරගත හැකි වේ. "ලංකාවේ බුදු සමය සතර දිග්භාගයේම ඉතා කෙටි කාලයකින් ව්‍යාප්ත වීමට ප්‍රධාන හේතුව ලෙස මෙසේ දැක්විය හැක්කේ මුලින් ම එය පාලන පන්තිය වැළඳ ගැනීම විය හැකි ය" (විමලජෝති, 2012) යන්නෙන් අනුරාධපුර යුගයේ මුල් කාලීන රාජ්‍ය පාලකයා බුදු දහම වැළඳගත් බවත් එය ආරක්ෂා කිරීමට දේශපාලනමය වශයෙන් නීති රීති සංවිධානය කළ බවත් යන සමාජමය සිද්ධාන්තය මෙම උපුටනය හමුවේ අනාවරණය කරගත හැකි වේ. පහත් පූජාවට තෙල් නොලැබුණු තැනැත්තෙකුගෙන් වුව ද පෙර සිරිතට අනුව එම දඩය ලබා ගත යුතු බව මෙහිදී අනාවරණය වේ.

දඩ මුදල් අය කිරීම සම්බන්ධ ව පැවැති අධිකරණ නීතිය පිළිබඳ ව ද මෙහිලා කරුණු අනාවරණය කරගත හැකි වේ.

- 9 daḍa gæmæ hindæ e[-]
- 10 -vat misæ kuḍin
- 11 gæmin piṭat koṭæ
- 12 no genæ janu isa: (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් 'දඩ' ගම අභ්‍යන්තරයේ දී ම ඉල්ලීම කළ යුතු බවත්, ගමෙන් පිටත සිටිය දී එය නොකළ යුතු බවත් අනාවරණය වේ. එම දඩ මුදල ගෙවීමට නොහැකි වුවහොත් ගම්වාසීන් ගමෙන් පිටතට රැගෙන යාම නොකළ යුතු බවත් එම නීතියෙහි අන්තර්ගත වේ. දඩ මුදල් ගෙවීම අත්‍යවශ්‍ය සමාජ ක්‍රියාවලියක් වුව ද එය සම්බන්ධ ව නීති රීති සම්පාදනයේ දී මානුෂීය නිදහස, මානුෂික අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂිත වන අන්දමින් මෙම නීති හැඩගස්වා තිබෙන බවට මැනවින් අනාවරණය කරගත හැකි වේ. මෙම ලක්ෂණ අද්‍යක්‍ය දේශපාලන යාන්ත්‍රණයට ද ආදර්ශයක් කොට ගත හැකි ය.

- 13 no pirikæpu: daḍaṭ
- 14 vælækme no gan-
- 15 - na: koṭ isa: li: (Paranavithana, 1928-1933)

යනුවෙන් නිශ්චය නොකළ, තක්සේරු නොකළ දඩයට හෙවත් වාරණ නියෝග නො කළ යුතු බව මෙයින් අනාවරණ වේ. මෙම නීතිය ඇසුරෙන් පොදු ජනතාවගෙන් අත්‍යවශ්‍ය ලෙස බදු මුදල් අය කිරීම හෝ අසාධාරණ ලෙස බදු මුදල් අය කිරීමට ඇති ඉඩකඩ

නීතියෙන් අවහිර කර තිබෙන්නා වූ ආකාරය අනාවරණය වේ. මෙහිදී බදු අය කිරීම රාජ්‍ය ව්‍යාපාරයක් බවට පත් කිරීමෙන් වැළකී, එය සාධාරණ පොදු රාජ්‍ය අවශ්‍යතාවයන් වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කර ඇති බැව් ප්‍රත්‍යක්ෂක වන කරුණකි.

- 15 - naa: koṭ isaa: li:
- 16 daḍaṭ sava:mi ginu-
- 17 -t misæ ambu-daru-
- 18 -van vælækme no
- 19 ganna: isa: gamə- (Paranavithana, 1928-1933)

යන්නෙන් ලේඛනගත කරන ලද දඩයට හෙවත් පනවන ලද දඩයට ස්වාමියා අල්වා ගැනීම, අඹු දරුවන් නිකරුණේ අල්වා ගැනීම නොකළ යුතුය යන නීතිය මානුෂීය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රික නීතිමය මුහුණුවරක් ගන්නා බවට සනාථ වන්නකි. මෙහිදී නීතිරීති සම්පාදනය කිරීම සම්බන්ධ ව උසස් යැයි සලකන සමකාලීන ව ලියැවෙන වේවැල්කැටිය පුවරු ලිපියට සාපේක්ෂ ව මානුෂීය නීති ක්‍රමයක් මෙහි අන්තර්ගත වන බව අනාවරණය වේ. “අපරාධකරුට උපකාරයට ගිය කෙනකුගෙන් දඩ වශයෙන් රන් පනස් කළදක් ගැනීම කොටද එය ගෙවීමට අපොහොසත් නම් ඔහුගේ නම් කොටද දඩයට ගත හැකි ගෙදරක් නැතහොත් අත් පා කපා සංසිඳුවීම් කොට ද” (අමරවංශ, 1969) යනුවෙන් මෙලෙස අනාවරණය වන වේවැල්කැටිය පුවරු ලිපිය හා සැසඳීමෙන් බදුලු ටැම් ලිපියේ මානුෂීය නීතියක් ඇති බව අනාවරණය වේ. රටේ රාජ්‍ය පාලන තත්ත්වය ස්වයංපෝෂණය කර ගැනීමෙහි ලා සාමාන්‍ය ජනතාවගේ දේපළ, ඉඩකඩම් ආදිය දැරු රාජ්‍ය නීතිය මුඛාවෙන් අත්පත් කර ගැනීමට උත්සාහ නොදැරූ බව ප්‍රත්‍යක්ෂ වන කරුණකි. එහි ලා බදු අය කිරීමේ පවතින සාධාරණ සහ විනිවිද බව අද්‍යයන දේශපාලන යාන්ත්‍රණයට ද ආදර්ශයක් කොට ගත හැකි ය.

බදුලු ටැම් ලිපියේ අන්තර්ගතය පිළිබඳ ව නිරීක්ෂණය කිරීමේ දී එකී එක් ක්ෂේත්‍රයක් වශයෙන් එහි අන්තර්ගත ව පවතින දේශපාලනමය වාතාවරණය පිළිබඳ ව නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් බොහෝ තොරතුරු අනාවරණය කර ගැනීමට හැකි වේ.

නිගමනය

බදුලු ටැම් ලිපිය ලියැවී ඇත්තේ එකල ජනතාවට වුව, එය අද්‍යතන සමාජයට ද ප්‍රබල බලපෑමක් ඇති කරන්නට සමත් වන බව නිගමනය කළ හැකි වේ. එසේ ම ප්‍රාකෘත යුගයේ භාෂා ලක්ෂණවලට සාපේක්ෂව හොඳින් වැඩුණු සිංහල බසක් මෙකල පවතින්නට ඇතැයි නිගමනය කළ හැකි වේ. සිංහල භාෂාවේ විකාසනය සිදු වූයේ කෙසේද? එයට බලපෑ සාධක මොනවාද? සිදු වූ භාෂාත්මක සහ ව්‍යාකරණාත්මක වෙනස්කම්, එකතු වූ සහ බැහැර වූ භාෂාත්මක අංග මොනවාද යන්න පැහැදිලි කර ගැනීමට බදුලු ටැම් ලිපිය උපකාරී වන බව නිගමනය කළ හැකි වේ. වෙළඳාම සම්බන්ධ ව ගොඩනැගුණු ටැම් ලිපියක් වුව එහි අන්තර්ගත ව පවතින නීතිමය ව්‍යුහය එකල දේශපාලන පසුබිම විනිවිද දක්වන බව නිගමනය කළ හැකි වේ. පාලකයාගේ සහ පාලනයේ ස්වභාවය පිළිබඳ ව අන්තර්ගත තොරතුරු අනුසාරයෙන් හිතකාමී සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමයකට ආදර්ශය අද්‍යතන සමාජයට මෙමඟින් උකහාගත හැකි බව නිගමනය කළ හැකි වේ. එම නීති රීති ඒ ආකාරයෙන් ම වර්තමාන සමාජයට, දේශපාලන යාන්ත්‍රණයට යෝග්‍ය නොවුව ද එහි පවතින ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බව, පාලන උපක්‍රම, කාර්යක්ෂමතාව, විනිවිද බව, වගකීම සහ වගවීම, යුක්තිගරුක බව, අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම යනාදී පාලන ගුණාංග වර්තමාන රාජ්‍ය ක්‍රමයට ද අවබෝධ කරලීමට යම් මූලාශ්‍රයක් ලෙස මෙම ටැම් ලිපිය උපකාරී කර ගත හැකි බව නිගමනය කළ හැකි වේ.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

අමරවංශ, කොත්මලේ. (1969). *ලකදිව සෙල්ලිපි*. කොළඹ: ඇම්. ඩී ගුණසේන සමාගම.

අමරවංශ, කොත්මලේ. (1968). *සිංහල සාහිත්‍යලතා*. කොළඹ: සීමා සහිත කුලරත්න සහ සමාගම.

අල්විස්, ප්‍රේමවන්ද (පරි). (2009). *නොක්ස් දුටු ලකදිව*. කොළඹ: සුරිය ප්‍රකාශකයෝ.

කරුණාරත්න, ඩේවිඩ්. (1955). *පුරාතන ලංකාවේ නීති ක්‍රමය*. කොළඹ: සීමා සහිත ඇම්. ඩී ගුණසේන සහ සමාගම.

කුලසූරිය, ආනන්ද. (1999). *සිංහල සාහිත්‍ය 1. බොරලැස්ගමුව*: සි/ස විසිදුණු ප්‍රකාශකයෝ.

- වික්‍රානන්ද, ඩී. චන්ද්‍රසිරි. (2004). *සිංහල අක්ෂර මාලාවේ ආරම්භය*. කර්තෘ ප්‍රකාශන.
- පීනානන්ද, කෙරමිණියේ. (1966) *1966 සාහිත්‍ය දින විශේෂ කලාපය*. කොළඹ: රත්න ප්‍රකාශකයෝ.
- දිවාකර, අනුරත් ඉන්දිකා. (2003). *ශාස්ත්‍රීය ලිපි සංග්‍රහය*. කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.
- දිවාකර, අනුරත් ඉන්දිකා. (2015). *සෙල්ලිපි විමසුම*. කැලණිය: සම්භාව්‍ය ප්‍රකාශන.
- දිවාකර, අනුරත් ඉන්දිකා. (2015). *සෙල්ලිපි හා සන්නස්වලින් හෙළිවන ලංකාවේ සමාජය*. කොළඹ: සමයවර්ධන පොත්හල (පෞද්ගලික) සමාගම.
- ධම්මසිරි, දොඩන්ගොඩ සහ ධම්මානන්ද, හංවැල්ලේ (1965). *අනුරපුර ලිපි*. බොරැස්ගමුව: ශාන්ති ප්‍රකාශකයෝ.
- ධම්මකීර්ති, නිවන්දම ශ්‍රී. (2002). *සිංහල සාහිත්‍යයේ ස්වර්ණ යුගය*. දෙහිවල: බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.
- පඤ්ඤාසාර, ඔක්කම්පිටියේ. (2007). *සිංහල අක්ෂර රූප විකාසනය හා භාරතීය ආභාසය*. කර්තෘ ප්‍රකාශන.
- මල්ලවආරච්චි, නිමල්. පඤ්ඤාසාර, ඔක්කම්පිටියේ. (2009). *සිංහල භාෂා විකාසය සහ ශිලා ලේඛන විමර්ශන*. කැලණිය මාධ්‍වී ප්‍රින්ටර්ස්.
- මුදියන්සේ, නන්දසේන. (2016). *සිංහල ශිලා ලේඛන සංග්‍රහය*. කොළඹ: ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.
- වික්‍රමසිංහ, මාර්ටින්. (2016). *සිංහල සාහිත්‍යයේ නැගීම*. කොළඹ: සී/ස සරස පෞද්ගලික සමාගම.
- විමලසෝති, වෙල්ගම්මැද්දේ ශ්‍රී. (2012). *අනුරපුර සෙල්ලිපිවලින් හෙළි වන සංස සමාජය*. කොළඹ: සමයවර්ධන මුද්‍රණ ශිල්පියෝ.
- විමලවංස, බද්දේගම. (2016). *සෙල්ලිපි සමාජය*. දෙහිවල: බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.
- සන්නස්ගල, පුංචි බණ්ඩාර. (2020). *සිංහල සාහිත්‍ය වංශය*. කොළඹ: ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.
- සුරවීර, ජී. වී. (1961). *අනුරාධපුර සංස්කෘතිය*. මහරගම: සමන් ප්‍රකාශකයෝ.
- සුරවීර, ජී. වී. (1962). *අනුරාධපුර සමාජය*. සොම්සඳ ප්‍රකාශන.
- සුරවීර, ජී. වී. (2014). *රාජාවලිය*. අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව.
- Paranavithana, Senerath. (1928-1933). *Epigraphia Zeylanica' Vol. iii*. Londen: Oxford University Press.

